

Компаративна модель аналізу літературних творів

Уроки словесності мають величезні можливості для формування в учнів системно-цілісного погляду на літературу як вид мистецтва, світ і культуру. І завданням учителя є сформувати літературні компетентності школяра в навчальному процесі, одним із шляхів вирішення якого є використання елементів літературної компаративістики в школі.

На основі наукових досліджень учених Н. Волошиної, А. Градовського, Л.Кавун, О.Куцевол, Л.Мірошніченко, О.Ніколенко, О.Мариновської, Н. Уманців та ін. я впроваджую методику компаративного аналізу, її елементи на уроках словесності, що є однією з умов реалізації компаративної змістової лінії Держстандарту базової і повної загальної середньої освіти.

Добре розуміючи, що методологічною основою визначення змісту літературної освіти є загальнолюдські і національні цінності, а література є найголовнішим засобом залучення особистості до джерел національної духовності, до культурних вершин народів світу, мною розроблено компаративну модель аналізу творів літератури, в якій доведено спорідненість світоглядних позицій та художню манеру авторів порівнюваних творів шляхом узагальнення та систематизації. У них коротко подається ідейно-художній аналіз, що дає можливість вчителю швидко зорієнтуватися під час підготовки до заняття компаративного аналізу. До кожного блок-уроку додано методи навчання, що можна застосувати: проблемне запитання, що подає суть чи основну ідею опрацьовуваних творів; пошуково-дослідницький метод, що передбачає з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; метод «перехресного читання» для знаходження спільного і відмінного, оригінального та ін.

Модель аналізу творів літератури була презентована і схвалена на засіданнях районного методоб'єднання учителів української мови та літератури та районної творчої групи вчителів-словесників, курсах підвищення кваліфікації філологів.

Мною апробовано впровадження уроків компаративного аналізу в практику. І я можу ствердити, що цей підхід робить процес навчання значущим, орієнтованим на особистість учня, і дає позитивні результати:

- впроваджується поліаналіз, що дозволяє вчителю на одному уроці опрацьовувати зразу два твори;
- школярі навчаються досліджувати явища через порівняння окремих літературних фактів і явищ;

- навчаються мислити, розв'язуючи певні навчальні завдання;
- переосмислюють і синтезують отриманий матеріал;
- закінчивши навчання, легко інтегруються в суспільстві.

Схеми блок-уроків

Блок №1

Іван ФРАНКО. «Фарбований Лис» Індійська казка « Фарбований шакал»		
Проблемне питання	<i>Який я? Чи чесний зі своїми друзями, батьками, чи хочу бути лідером будь-якою ціною?</i>	
Методи та прийоми	• Дослідження • Діалог • Евристична бесіда	
Спільне	• Жанр: казка. • Тема: зображення пригод героя, його нечесного способу життя та отримання гідної кари. • Основна думка – засудження негативних людських вад: обману, хитрості, властолюбства; висміювання боягузтва. • Сюжет. • Дійові особи – звірі. • Риси вдачі герой (фарбований). • Alegoria як художній засіб.	
Відмінне	Іван ФРАНКО. «Фарбований Лис»	Казка « Фарбований шакал»
	• Українська літературна казка • Головний герой –Лис • Збірка І. Франка «Коли ще звірі говорили» (1903) написана під безпосереднім впливом «Панчатантри», що в перекладі – « п'ять повчань». Митець	• Індійська народна. • Головний герой – шакал. • «Панчатантра» стає відомою в Європі з XVIII ст. у зв'язку з поширенням інтересу до Індії та країн Сходу. Багато європейських письменників використовували у

	називав цю давню індійську пам'ятку однією зі «скарбівень старих традицій». Він уважав, що з'ясування часу створення «Панчатантри» ускладнюється тим, що «оригінал твору давно втрапився, а до нас дійшли тільки пізні й дуже змінені його редакції, так що оригінал приходить відтворювати за давніми перекладами перськими, арабськими, монгольськими і т. д.». • І.Я.Франко додає національного колориту, самотності, вводить живу мову.	своїх творах казкові сюжети й образи цієї давньоіндійської пам'ятки. Відлуння «Панчатантри» можна простежити у творі "Рейнеке-лис" Й. В. Гете, байках Ж. де Лафонтена, І. Крилова та ін.
--	--	---

Блок №2

Українська народна казка “Мудра дівчина” Російська народна казка “Мудрая дева”		
Проблемне питання Методи та прийоми	Чому мудрість є найкращим багатством людини? • «Перехресне читання» • «Вірю – не вірю» • «Уяви й відтвори» • «Синтез думок»	
Спільне	• Назва твору. • Жанр. • Тема. • Герої (два брати, донька Маруся, пан; два брати, донька, цар). • Конфлікт (через корову і через лоша). • Символ (кількість загадок). • Зміст загадок.	
Відмінне	“Мудра дівчина”	“Мудрая дева”

Відмінне	«Аля в країні Недоладії»	«Аліса в Країні Чудес»
	● Події сучасності (сучасна письменниця). ● Новатор в українській літературі у жанрі фентезі для дітей. ● Повість Льюїса Керрола для Галини Малик є найулюбленішим твором. ● За цей твір авторці присуджено премію імені О. Копиленка. ● Композиція: 29 розділів з окремими назвами ● Проблеми в казці: добро і зло, відповідальність за свої вчинки, вміння долати перешкоди на шляху до мети. ● Перенесення в Недоладію через не доведення справ героїнею до кінця. ● Мовні особливості: мова персонажів передається піснями.	● Події майже столітньої давнини. ● Перенесення в країну Чудес через допитливість героїні. ● Символи – математичні поняття (автор був математиком)

Байки Езопа та Глібова		
Проблемне питання Методи та прийоми	Чи може мудрість бути веселою? Чи є байки Езопа і Глібова актуальними сьогодні? • Порівняльні таблиці • «Цитатний двобій» • «ПРЕС» • Тести	
Спільне	• Жанр. • Ідея (викривання та висміювання негативних рис характеру людей, недоліки влади і самого суспільства: лестоці, лицемірство, жорстокість, пихатість, брехню; несправедливість суспільства, в якому все вирішує соціальне становище людини та кількість її грошей). • Герої . • Композиція (складається з двох частин: розповідної та повчальної).	
Відмінне Байки Глібова	Байки Езопа	Байки Глібова
	• Композиція (мораль байки на початку твору). • Нагадують притчі.	• Герої – носії рис українського народу • Композиція (мораль може знаходитись як на початку твору, так і в кінці). • Більші за розміром. • Багато діалогів з емоційним забарвленням. • Мова (народна, розмовна). • Афоризми

Оповідання С. Черкасенка «Маленький горбань» та новела Ф.Кафки «Перевтілення»		
Проблемне питання Методи та прийоми	Чому світ такий жорстокий? Евристична бесіда «Кейс-метод» «Аналітична сітка» Фанфіки	
Спільне	- Жанр (малі форми: соціально-побутове оповідання та соціально-побутова новела). - Ідея самопожертви, засудження жорстокості у стосунках між людьми. - Проблема : добро і зло; людина в суспільстві; самотність; байдужості людей; вина людини; винесення вироку; прощення. - Гине Павлик і зникає із суспільства Грегор.	
Відмінне	«Маленький горбань»	«Перевтілення»
	- Тема духовно прекрасної людини, яка може змінити світ на краще. - Павлик (ставлення членів родини).	- Тема «маленької людини». - Ідея - безсилля людини перед абсурдністю; заклик людей до розуміння одне одного та взаємоповаги. - Проблема вибору людини, бездуховності існування. - Грегор (ставлення членів родини). - Прийом метаморфози.

Блок №6

Балада Т. Шевченка «Тополя» Й.В. Гете «Вільшаний король»		
Проблемне питання	Чи підвладне людині все на землі?	
Методи та прийоми	Дослідження Проект «Двобій» «Графічний конструктор»	
Спільне	• Жанр – балада. • Наявність реальних та фантастичні елементи • Проблема: боротьба добра та зла; світла і темряви; зіткнення реалістичного та фантастичного поглядів на світ. • Фольклорні мотиви. • Символи.	
Відмінне	«Тополя»	«Вільшаний король»
	• Ідея незнищенності справжнього кохання, краси, вірності • Композиція (традиційна) • Метеморфоза. (перевтілення дівчини в тополю) • Образи	• Філософське спрямування твору • Ідея: світ природи — таємничий, тому нікому не вдасться її пізнати. • Композиція – оригінальна (складається із 8 строф, форма викладу – діалог) • Вільшаний король забирає дитину. • Образи.

Блок №7

М. Стельмаха «Гуси-лебеді летять» О. Довженка «Зачарована Десна»		
Проблемне питання Методи та прийоми	Як жити в гармонії з природою? Проект «Ментальна карта» «Анкета друзів» «ПРЕС» Рольова гра	
Спільне	• Жанр – автобіографічна повість. • Ліричний герой – автор (зрілий вік) • Тема: неповторність дитинства, краса природи • Ідея: уславлення працьовитості людей, їх віра у краще життя. • Система образів. • Опис весняної пори року. • Місце події – українське село • Риси характеру головних героїв • Романтичне сприйняття природи, метафоричність • Народні вірування, звичаї та традиції народу • Символи (птахи (гуси), сонце і вода (Десна), земля).	
Відмінне	«Гуси-лебеді летять»	«Зачарована Десна»
	• Філософське спрямування твору. • Реалістичність викладу.	• Широка поетичність.

Блок №8

Григор Тютюнник. «Климко» М. Вінграновський. «Первінка»		
Проблемне питання Методи та прийоми	<i>Яке справжнє обличчя війни?</i> «Ментальна карта» «Цитатний двобій» Проект «ПРЕС» Фанфіки «Асоціативний колаж»	
Спільне	• Автобіографічність творів. • Жанр : повість • Тема війни: зображення суворої долі дітей під час Другої світової війни. • Ідея: ідея піднесення самодостатньої цінності людської душі, неповторності особистості, утвердження доброти, благородства, совісті, в основі якої - моральний досвід людства, його високі етичні норми, • Проблеми воєнних буднів. • Образ війни. • Сміслові навантаження ключових понять сюжету: сіль і корова як уособлення порятунку.	
Відмінне	«Климко»	«Первінка»
	• Ідея самопожертви. • Екскурс, художня деталь, прототип.	• Тема: тяжкий стан села в останній рік війни.

В.Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина» – Редьярд Кіплінг. «Якщо...»		
Проблемне питання Методи та прийоми	<i>Що означає бути Людиною?</i> - Пам'ятка «Завжди – ніколи» «Кейс-метод» «Синтез думок» «Перехресне читання»	
Спільне	- Жанр: філософська лірика. - Ліричний герой – зріла людина, котра вчить жити. - Тема: роздуми письменника про швидкоплинність життя, протягом якого кожний повинен покохати, зробити добрі справи. - Ідея: віра в силу і мужність людини, в яких яскраво відображено її здатність переборювати труднощі на шляху до високої мети. - Основна думка: людина – велике створення на землі, вмій з гордістю носити це ім'я, кожна людина неповторна. - Проблематика творів - Людина і суспільство (призначення людина на землі) - Індивідуальність кожної людини. - Швидкоплинність часу і життя. - Художні особливості поезії: анафора, антитеза. - Твори – «Пам'ятка людині».	
Відмінне	«Ти знаєш, що ти – людина»	«Якщо...»
	- Мотиви написання: - Художні засоби: <u>Епітети</u>: «люди добрі, ласкаві, злі», «усмішка, мука єдина». <u>Повтори</u>: Усмішка твоя – єдина, / Мука твоя – єдина, / Очі твої – одні.	В оригіналі цей вірш має назву «If...» - «Якщо... (коли, як)». В.Стус, переклавши, дав свою назву «Синові» і присвятив його своєму синові Дмитрові.

	<u>Риторичний оклик:</u> «Гляди ж не проспи!» <u>Риторичні запитання:</u> «Ти знаєш, що ти – людина?», «Ти знаєш про це чи ні?»	● Мотиви написання: написав після загибелі сина на війні. ● Ліричний герой – людина, що відчула всі вихори людського життя.
--	--	--

Блок №10

Б. Харчук. «Планетник» А. де Сент-Екзюпері. «Маленький принц»	
Проблемне питання Методи та прийоми	Чи можуть наші герої вижити в сучасному світі? • порівняльні картки • діалог • міні-дискусія • “Мандрівка з героями” • “Двобій цитат” • “Я вибираю”
Спільне	● Повчальний зміст. ● Тема людяності, сенсу людського життя, життєвого вибору. ● Ідея: жити в гармонії з оточуючими людьми, з природою, постійно працювати над собою і боротися за здійснення своєї мрії. А найголовніше – «ти відповідальний за тих, кого приручив» або «бути людиною – це відчувати відповідальність». ● Філософські проблеми: добра і зла; життя і смерті; людського буття; справжнього кохання; моральної краси; дружби; безмежної самотності; взаємовідносин особистості та натовпу ● Реальне і фантастичне у творах. ● Герої обох творів втрачають матеріальну оболонку – вони обирають тілесну смерть. ● Риси характеру головних героїв.

Відмінне	«Планетник»	«Маленький принц»
	● Повість-притча. ● Головний герой має родину, своїх наставників, що вчать корисному життю. ● Соціальний статус (Планетник - селянський хлопець, чередник, пасе худобу; пізніше - починає господарювати на землі).	● Філософська казка. ● Самотність головного героя ● Соціальний статус (Маленький принц - монарша особа, але доглядає свою маленьку планету, не цурається праці і спілкується з усіма на рівних). ● Композиція – оригінальна (складається із 8 строф, форма викладу – діалог) ● Вільшаний король забирає дитину. ● Образи.

Блок №11

«Слово про похід Ігорів»

І. Франко. «Захар Беркут»

Проблемне питання Методи та прийоми	<i>Що є запорукою перемоги над ворогом?</i> • Евристичні запитання • «Вірю – не вірю» або «Лови помилку» • «Двобій» • «Дерево рішень»	
Спільне	• Події відбуваються в далеких часах (XII та XIII ст.) • Історичні твори. • Тема: зображення боротьби руського народу. • Ідея: патріотизм, заклик до єдності народу. • Основна думка: тільки в єдності – сила народу. • Образ природи (язичницькі вірування русичів). • Князь Святослав та Захар Беркут – мудрі, далекоглядні провідники народу. • Прийом сну.	
Відмінне	«Слово про похід Ігорів»	«Захар Беркут»
	• Ліро-епічна поема	• Історична повість

Блок №12

«Слово про похід Ігорів» «Пісня про Роланда»	
Проблемне питання Методи та прийоми	<i>Що є запорукою перемоги над ворогом?</i> • «Нитка Аріадни» • Евристична бесіда • Творче читання • «Колаж думок»

Спільне	• Епохи: події відбуваються в далеких часах (XII –XIV ст.) • Історичні твори. • Зміст і форма сюжету: реальні історичні події, покладені в сюжет творів, поразка у військових походах. • Тема: зображення міжусобних війн, формування державності, боротьба з чужоземними завойовниками. • Ідея: патріотизм, заклик до єдності народу. • Зіставлення образів князя Ігоря і Роланда, короля Карла і князя Святослава Київського, Ярославни та Альди. • Образ природи. • Художня сила слова (використання гіпербол, постійних епітетів, розгорнуті описи батальних сцен, наявність “віщих” снів, “плачів“, символіка свідчать про художню наближеність творів). • Прийом « віщого сну».	
Відмінне	«Слово про похід Ігорів» • Ліро-епічна поема . • Пам’ятка історії і культури Київської Русі • Ідея: поетична сповідь, роздуми про долю народу. Поразка князя Ігоря – добрий урок усім русичам до єднання.	«Пісня про Роланда» • Героїчний епос. • Оспівування боротьби з арабськими завойовниками, вірності королю і вітчизні, засудження феодального свавілля і зради батьківщині. • Наявність художнього домислу.

Блок №13

Українська література бароко
Література європейського бароко

Проблемне питання Методи та прийоми	Чим відрізняється кожна епоха? (співвідношенням форми та простору) • Проект • Дослідження • «Дерево рішень»	
Спільне	• Найпрогресивніша доба людства. • Бароко прийшло на зміну Ренесансу. • Спільні риси: ✓ посилення ролі церкви й держави; ✓ мінливість, ускладненість форми; ✓ метафоричність, алегоризм, різкі контрасти; ✓ барвистість і пишнота стилю; ✓ напруженість, трагічне світосприйняття; ✓ настрої песимізму, розчарування.	
Відмінне	Бароко в Україні • XVII – XVIII ст.. • Позначився більше на суспільній свідомості, ніж на мистецтві. • Жанри: Полемічна література (Іван Вишенський) Історико-мемуарна проза – Літописи Самовидця, Грабянки, Самійла Величка, « Історія русів». Поезія – Іван Величковський, пісні Семена Климівського, Г. Сковорода. Драма – Феофан Прокопович (вертеп)	Європейське бароко • XV – XVIII ст.. • Ляльковий театр • Архітектура: італ. Джованні Берніні, Растреллі, Мікеланджело Мерізі де Караваджо, Рембрант. • Музика: Й.С. Бах, Г.Ф. Гендель. • Драматургія: Педро Кальдерон, «Життя – це сон».

	• Архітектура: Печерська лавра. Михайлівський золотоверхий собор, Андріївська церква. • Домінуючими є релігійні мотиви.	
--	--	--

Блок №14

І.Котляревський. «Енеїда»		Вергілій. «Енеїда»
Проблемне питання	<i>Чи актуальний твір сьогодні?</i>	
Методи та прийоми	• «Перехресне читання» • Діаграма Вена • «Двобій ідей» • «ПРЕС»	
Спільне	• В основі сюжету – античний міф: зруйнування Трої. • Літературний рід: ліро-епос. • Героїчний твір – поема. • Система образів (головні герої).	
Відмінне	І.Котляревський. «Енеїда»	Вергілій. «Енеїда»
	• Поема започаткувала становлення <u>нової української літератури</u>. • Жанр: бурлескно-травестійна поема. Сатирично-гумористичний твір – пародія на «Енеїду» Вергілія.	• Жанр: давньоримська героїко-патетична епопея. • За основу взяв твори Гомера. • Тема: ідеалізоване зображення правління Римської імперії та їх античних предків. • Ідея : уславлення абсолютзму і доведення божественного походження римських імператорів.

	● Тема: глузливе зображення панівного класу України XVIII ст. ● Ідея: утвердження величі українського народу, його ментальності, культури, мови, волелюбного духу; засудження жорстокості панів, морального звиродніння, хабарництва чиновників. ● Дві сюжетні лінії: реальні мандри запорозьких козаків після скасування Січі та канва сюжету поеми Вергілія. ● Композиція: 6 частин. ● Написаний чотиристопним ямбом. ● Соціальні проблеми: захист рідної землі; почуття громадянського обов'язку; соціальна нерівність; розгульний спосіб життя; паразитичне існування можновладців; засудження негативних суспільних явищ. ● Морально-етичні проблеми: виховання дітей; утвердження людських чеснот; таврування людських вад; нехтування християнською мораллю. ● Народно-національний колорит: мова, фольклор,	● Основна думка: все підвладне волі богів-вершителів, а людина - це пасивна іграшка в їх руках. ● Композиція: має 12 частин. ● Написаний гекзаметром (віршований розмір в античній поезії, шестистопний дактиль, який іноді замінюється спондеєм, остання стопа завжди двоскладова (хорей); написані <i>Іліада</i> та <i>Одіссея</i> Гомера, <i>Енеїда</i> Вергілія.
--	--	--

	вірування, обрядовість, традиції, харчування, музика, танці, одяг, історія, ремесло. ● Мовні особливості. (Поема написана живою народною мовою, зафіксовано біля 7 000 слів, багата синоніміка, використовується народна фразеологія, прислів'я та приказки, просторічна та лайлива лексика).	
--	---	--

Блок №15

Повість М.Коцюбинського «Тіні забутих предків» та трагедії В.Шекспіра «Ромео та Джульєтта»		
Проблемне питання Методи та прийоми	<i>Чи може кохання в ранньому віці принести щастя?</i> • Проект • Порівняльні таблиці • Есе чи «Логічне редагування» • «Аукціон думок» • «Синтез думок»	
Спільне	● Тема кохання (світле, чисте, жертвоне). ● Ідея (гімн кохання). ● Проблеми (життя та смерть, добро і зло). ● Сюжет (кульмінація, розв'язка). ● Конфлікт (ворогуючі родини, які мають дітей, котрі закохані). ● Головні герої (одного віку, трагічно гинуть)	
Відмінне	«Тіні забутих предків»	«Ромео та Джульєтта»

	• Конфлікт (між природою та людиною). • Ідея (утвердження думки про те, що людина повинна жити в гармонії з природою).	• Ідея (життя – це кохання; саме кохання утверджує нові цінності).
--	---	--

Блок №16

Л.Костенко. «Маруся Чурай» Леся Українка. «Лісова пісня»		
Проблемне питання	Що ж є найбільшим щастям для людської душі?	
Методи та прийоми	• Порівняльні таблиці • «Ментальна карта» • «Творче читання» • «Цитатний двобій» • "Хочу - треба" • "Пам'ятка людині"	
Спільне	• Авторі – дві великі постаті своєї доби. • Ліричні твори. • Тема: зображення нещасливого кохання; оспівування духовного багатства рідного народу, його великих творчих можливостей, нездоланності потягу людини до високого і прекрасного. • Філософські проблеми сенсу буття і вибору людини, засудження філософії прагматизму. • Проблема «нерівності» і «спорідненості» душ». • Мотив «Любов – зрада – смерть». • Система образів. (Жіночі образи морально стійкіші й переважають над чоловічими).	
Відмінне	«Маруся Чурай»	«Лісова пісня»

	● Жанр: історичний роман у віршах. ● Тема: картина життя України XVII ст., боротьба українського народу проти загарбницької політики польської шляхти). ● Ідея: незнищенність українського народу, глибока віра в його духовну силу і могутність. ● Дві сюжетні лінії, які переплітаються, – особиста й історична. ● Композиція – 9 розділів.	● Жанр: драма-феєрія. ● Тема: зображення світу людини й світу природи в їх гармонійних і суперечливих взаєминах. ● Ідея: оспівування краси людських взаємин, пориву до щастя, незбагненної сили великого кохання..
--	--	--

Блок № 17

Гр. Тютюнник. «Три зозулі з поклоном» О.Купрін. «Гранатовий браслет»	
Проблемне питання	Кохання – це біль чи щастя?
Методи та прийоми	• пошуково-дослідницький • «Творче читання» • «Перехресне читання» • асоціативне "серце кохання"

	• "Синтез думок" • мультимедії • "Любовний трикутник" • порівняльні таблиці	
Спільне	• Ознаки притчі. • Твори побудовані на реальних подіях. • Епіграфи творів. • У центрі сюжету – «любовний трикутник». • Тема : «велике кохання, яке повторюється лише один раз на тисячу років» ; складність людських стосунків, виражена через історію нещасливого кохання. • Ідея : возвеличення любові як високої християнської цінності, яка вивисує людину над буденністю, очищає її душу. • Проблеми (життя та смерть, добро і зло) • Складна композиція. Прийом обрамлення.	
Відмінне	«Три зозулі з поклоном»	«Гранатовий браслет»
	• Час – ХІХ ст.. • Місце – одне провінційне місто.	• Час – 30-ті роки ХХ ст. (масові репресії) • Широке місце подій (українське село – сибірські табори).

Блок №18

Творчість Павла Тичини та Поля Верлена

Проблемне питання	<i>Коли можна відчувати гармонію життя?</i>
Методи та прийоми	порівняльні картки пошуково-дослідницька робота мультимедія

	“Синтез думок” “Перехресне читання” “Ліричний двобій” літературні знахідки читання мовою оригіналу тести сенкан				
Спільне	● походження імен - Павло і Поль ● талант ● прагнення і пошук гармонії ● трагізм долі поетів ● пейзажна лірика ● філософська лірика ● символісти ● ідея - утвердження духовної краси ● пісенність та мелодійність				
Відмінне	<table> <tr> <td>Павло Тичина</td><td>Поль Верлен</td></tr> <tr> <td> ● покара славою ● кларнетизм ● оптимізм </td><td> “принц поетів” меланхолія </td></tr> </table>	Павло Тичина	Поль Верлен	● покара славою ● кларнетизм ● оптимізм	“принц поетів” меланхолія
Павло Тичина	Поль Верлен				
● покара славою ● кларнетизм ● оптимізм	“принц поетів” меланхолія				

Блок №19

М. Хвильовий. “Я (Романтика)”	Ф. Кафка. “Перевтілення”
---------------------------------------	---------------------------------

Проблемне питання	<i>Що потрібно, щоб дегенерат не став частиною людської душі?</i>
Методи	● “ПРЕС”

та прийоми	● “Мозковий штурм” ● Порівняльна таблиця та картка ● “Нитка Аріадни” ● “Діаграма Вена” ● робота з комп’ютером ● “Синтез думок” ● дослідницько-пошукова робота
Спільне	● Жанр: малі прозові форми ● відмова від традиційно описового реалізму ● Тема: зображення “блудних синів” ● Ідея: уславлення гуманізму ● Драматизм сюжету ● Символічний зміст образів ● Глибокий психологізм, лаконізм та філософічність творів ● Своєрідність зорових та слухових мотивів ● Модернізм
Відмінне	М. Хвильовий. “Я (Романтика)” -Новела -Розповідь від першої особи -Історичні алюзії, асоціації -Імпресіонізм Ф. Кафка. “Перевтілення” - Оповідання - Протест проти стилю життя, що призводить до відчуження - Песимістичність - Експресіонізм -Прийом метаморфози.

Блок №20

Іван Багряний. “Тигролови” Ернест Хемінгуей. «Старий і море»	
Проблемне питання	Яка особистість може вижити в будь-якому суспільстві? «Людина не для того створена, щоб терпіти поразки. Людину можна знищити, а здолати не можна» Е.Хеменгуей

Методи та прийоми	● Діаграма Вена ● Дослідницька робота ● “Кейс-метод” ● Проекти ● “Двобій думок”	
Спільне	● Автори – дві великі постаті своєї доби (автобіографічність). ● Пригодницькі твори. ● Тема: боротьба людини за своє виживання. ● Гуманістична ідея: перемога добра ● Захоплюючий сюжет ● Головні герої – сильні особистості, символ непокірності. ● Поєдинок із природою і суспільством. ● Філософські проблеми: людина й природа, смертне і вічне, потворне і прекрасне, людина і Всесвіт, людина і суспільство, непорозуміння між людьми. ● Символи.	
Відмінне	“Тигролови”	«Старий і море»
	● Жанр: роман	● Повість-притча